

29. Wł. Mickiewicz do J. I. Kraszewskiego 6 IV 1866 Rkp. BJ 6520 k. 56-57.

[Tłumaczenie:]

[k. 56r]

6 kwietnia 1866, Paryż

Dziękuję, drogi Panie, za Pańską bardzo interesującą korespondencję. Doskonałym pomysłem jest zacytowanie opinii z gazet rosyjskich na temat bieżących kwestii, takich jak na przykład Rumunia.

Pragnąłbym otrzymać w najbliższym czasie artykuł na temat własności w Polsce. Wiele osób zadaje sobie pytanie, czym ona jest od czasu wyzwolenia chłopów w Królestwie i w dawnych prowincjach. Gdyby brakowało Panu czasu na wykonanie podobnej pracy i gdyby znał Pan kogoś, kto byłby zdolny rzeczowo na ten temat napisać, mógłby Pan do takiej osoby się zwrócić. Jest tu materiał na jeden lub dwa artykuły; można by tam było również zawrzeć informacje na temat własności w regionie poznańskim i w Galicji.

Poprosił mnie Pan, bym wziął na siebie sprzedaż obrazów. [k. 56v] Chętnie to uczynię. Jak tylko obrazy znajdą się w Paryżu, będzie rozprowadzony katalog, a plakaty wskażą dzień sprzedaży, która będzie licytacją. Trzeba by sobie dać dwa miesiące albo trzy, aby reklama przyniosła owoce. Na dniach wyślę Panu wizytówki Księgarni¹. Ponieważ Hoffmeister w Lipsku² jest osobą pewną, chętnie wezmę go na współpracownika, zarówno jeśli chodzi o książki publikowane przez moją księgarnię, które miałyby w depozycie w Niemczech, jak i o zamówienia, które otrzymuję i które pomogłyby mi realizować. Jakie są jego warunki? Przygotowuję tom z tłumaczeniem Skargi³. Koniecznie zatem potrzebuję edycji *princeps*⁴ dzieł Skargi. Właśnie kupiłem u Brockhousa⁵ za 10 talarów [k. 57r] jego kazania na niedziele i święta⁶. Gdyby dowiedział się Pan, że gdzieś są na sprzedaż kazania polityczne Skargi, ogłoszone przez niego przed sejmami⁷, byłbym Panu wdzięczny za taką informację. Będę również publikował polską „Bibliothèque Elzévirienne”⁸, czyli kolekcję przedruków książek rzadkich i starych pism po francusku

¹ Księgarnia Luksemburska – zob. list nr 9.

² Friedrich Hoffmeister – zob. list nr 28.

³ Piotr Skarga (1536-1612) – polski jezuita i charyzmatyczny kaznodzieja.

⁴ *Editio princeps* (łac.) – pierwotny, pierwsze wydanie.

⁵ Firma F.A. Brockhaus – zob. list nr 8.

⁶ *Kazania na niedziele i święta całego roku wg ks. Piotra Skargi S.J.*, nowe wydanie J.N. Bobrowicza, Lipsk 1843.

⁷ Piotr Skarga, *Kazania na niedziele i święta całego roku... z przydaniem kilku kazań sejmowych i kazania na pogrzebie Królowej J. M. starej*, Drukarnia A. Piotrkowczyk, Kraków 1597.

⁸ „Bibliothèque elzévirienne polonaise” – seria wydawnicza Księgarni Luksemburskiej, która miała być publikowana w starannej szacie typograficznej. Ukazał się tylko jeden tom, bibliofilski wersja *La défaite des Tartares et Turcs faite par le seigneur Jean Zamojsky*, avant-propos par Charles Sienkiewicz – dzieło opublikowane w Paryżu w 1859 r. Tytuł nawiązywał do serii „Bibliothèque elzévirienne” Pierre’a Janneta – zob. list nr 31.

o Polsce, a posiadam kilka takowych. Czasem starej broszurze po francusku będzie towarzyszyło tłumaczenie jakichś rzadkich pism polskich lub łacińskich na ten sam temat. Mam ciekawe dokumenty odnoszące się do Henryka III⁹. Książę Golicyn próbował utworzyć podobną bibliotekę w duchu rosyjskim, ale poza *Opisem Ukrainy* autorstwa Beauplana¹⁰, wszystko, co przedrukowywał, nie miało [k. 57v] wielkiego znaczenia, poza tym nie oferował czytelnikom prawdziwych książek, ale autentyczne broszury. Być może w Pańskiej bibliotece znajdują się rzadko występujące teksty, które tutaj by się nadawały? Z biegiem czasu i przy dużym nakładzie pracy zmusilibyśmy obcokrajowców do zapoznania się z naszą historią narodową i niektóre oskarżenia wymierzone zazwyczaj w Polskę straciłyby rację bytu – ośmieszyłyby się każdy, kto odważyłby się je wypowiadać. W ciągu najbliższego tygodnia ukazują się pierwsze książki w „Bibliotezce Polskiej”¹¹, o której Panu pisałem. Biorę pod uwagę wszystkie Pańskie wskazówki. Czy mogę wymienić Pańskie nazwisko w gronie współpracowników „Revue”?¹² Rozumie się samo przez się, że zawsze będzie Pan podpisywał jedynie te artykuły, które spodoba się Panu podpisać.

Szczerze Panu oddany

Władysław Mickiewicz

⁹ Henryk Walezy (Henri III de Valois; 1551-1589) – w latach 1573-1574 elekcyjny król Polski, od r. 1574 do śmierci król Francji.

¹⁰ *Description de l'Ukraine, depuis les confins de la Moscovie jusqu'aux limites de la Transylvanie*, par le chevalier de Beauplan, nouvelle édition, publiée par le prince Augustin Galitzin, J. Techener, Paris 1861.

¹¹ „Biblioteka Ludowa Polska” – zob. list nr 27.

¹² „Revue du Monde” zob. list nr 21.